

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

HOTĂRÂRE

privind aprobarea opiniei referitoare la Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu: Un nou cadru UE pentru consolidarea statului de drept COM (2014) 158

În temeiul prevederilor art. 67 și ale art. 148 din Constituția României, republicată, ale Legii nr.373/2013 privind cooperarea dintre Parlament și Guvern în domeniul afacerilor europene și ale art.40 din Hotărârea Camerei Deputaților nr.11/2011 privind procedura de lucru și mecanismul decizional pentru exercitarea controlului parlamentar asupra proiectelor de acte legislative ale Uniunii Europene, în temeiul prevederilor Tratatului de la Lisabona privind rolul parlamentelor naționale,

Camera Deputaților adoptă prezenta hotărâre:

Articol unic. – Luând în considerare proiectul de opinie nr. 4 c -19 / 235, din 19 iunie 2014, adoptat de Comisia pentru afaceri europene,

Camera Deputaților reamintește că într-o Uniune a valorilor în care statul de drept, democrația și drepturile fundamentale sunt valori esențiale, inseparabile, statul de drept trebuie consolidat, iar acest proces trebuie să se desfășoare în cadrul Uniunii; crede că statele membre se încadrează în normele statului de drept doar dacă acționează și la nivelul Uniunii în susținerea sa; în acest sens, subliniază că o încălcare a principiilor și a valorilor comune ale Uniunii de către un stat membru nu

poate fi justificată prin tradițiile naționale și nici prin exprimarea identității naționale, dacă această încălcare are drept rezultat deteriorarea principiilor și a valorilor fundamentale ale construcției europene, sau, în termeni juridici, art. 4 (2) TUE nu se poate aplica decât cu condiția respectării art. 2 TUE.

Camera Deputaților face apel la statele membre să respecte toate obligațiile care le revin conform tratatelor și implicit principiul cooperării loiale și amintește că principiile subsidiarității și suveranității naționale nu se pot opune celorlalte principii și cu atât mai puțin valorilor Uniunii.

Camera Deputaților consideră că deși statul de drept este în general perceput ca un principiu constituțional cu forță juridică obligatorie, sursă a principiilor juridice care pot fi invocate în fața unei instanțe se impune totuși o perspectivă mai amplă, întrucât toate aspectele vieții cetățenilor Uniunii, ca și gradul de încredere al cetățenilor în Uniune sunt legate, într-o formă sau alta, de performanța implementării statului de drept.

Camera Deputaților consideră că recursul la principiul încrederii reciproce nu ar trebui limitat la funcționarea sistemelor judiciare ale statelor membre, ci ar trebui extins și la riscurile induse de diverse fenomene sau acțiuni contrare literei și spiritului tratatelor; recomandă tranziția spre o justă interpretare a principiului încrederii reciproce, prin prisma principiilor fundamentale ale Uniunii.

Camera Deputaților felicită instituțiile Uniunii Europene și statele membre pentru progresele realizate în reglementarea unor zone obscure ca aranjamentele de tipul paradisurilor fiscale sau operațiuni financiare oneroase și încurajează continuarea cu fermitate a procesului de reglementare; subliniază că omisiunea de a reglementa este în sine, o abatere de la principiul legalității, unul dintre principiile sistemelor judiciare conforme statului de drept, în măsura în care procesul "transparent, fiabil, democratic și pluralist de adoptare a actelor cu putere de lege"

nici măcar nu a fost declanșat.

Camera Deputaților recunoaște că atât Comisia, cât și UE în ansamblu au trebuit să găsească soluții ad-hoc deoarece mecanismele și procedurile actuale ale UE nu au fost întotdeauna adecvate pentru asigurarea unui răspuns eficient și rapid în cazul amenințărilor la adresa statului de drept.

Camera Deputaților acceptă argumentele care promovează soluționarea "dilemei Copenhaga" prin monitorizarea permanentă a situației statului de drept la nivelul întregii Uniuni și recunoaște că ar trebui instituite metode și instrumente pentru a supraveghea respectarea acestor principii și după aderare, similare cu cele existente înainte de aderare, în conformitate cu criteriile de la Copenhaga.

Camera Deputaților recunoaște că este potrivit ca acțiunea Uniunii să se concentreze nu numai asupra încălcărilor specifice ale legislației UE, ce trebuie remediate, în special, prin intermediul articolului 258 TFUE, dar să răspundă în mod adecvat unei schimbări sistemice a sistemului constituțional și juridic și a practicilor dintr-un stat membru.

Camera Deputaților susține modelul de organizare introdus prin noul cadru, prin care se instituie un instrument de avertizare timpurie apt să răspundă amenințărilor sistemice la adresa statului de drept și permițând Comisiei să inițieze un dialog cu statele membre vizate pentru identificarea unor soluții, înainte de a se recurge la mecanismele juridice existente, prevăzute la articolul 7 TUE, sporind gradul de transparență a modului în care Comisia își exercită rolul în temeiul tratatelor.

Camera Deputaților observă că noul cadru este destinat să completeze o lacună, că nu reprezintă o alternativă, ci mai degrabă precede și completează

mecanismele prevăzute la articolul 7 TUE, nu aduce nimic nou față de pârghiile deja existente în tratat, art. 7 TUE permițând deja Comisiei să adreseze Consiliului o propunere motivată de constatare a existenței unui risc clar de încălcare gravă a valorilor prevăzute la art. 2 TUE; de aceea, chiar dacă acest mecanism ar fi aprobat, recomandările/avizele trimise de Comisie statelor membre nu le obligă pe acestea cu nimic, neexistând sancțiuni concrete, imediate; în plus, activarea art. 7 TUE ar fi fost precedată de dialogul politic și în vechiul sistem, acest dialog fiind practic dublat de noul cadru.

Camera Deputaților admite că acțiunea Comisiei Europene de a propune acest nou mecanism este legitimă, în aplicarea calității sale de gardian al tratatelor, de supraveghetor al aplicării dreptului Uniunii și de promotor al interesului general al Uniunii, sub controlul Curții de Justiție a Uniunii Europene; observă că nu se atribuie competențe noi pentru Comisie și subliniază că sfera de aplicare a articolului 7 din TUE nu se limitează la domeniile de competență ale legislației UE, pentru că Uniunea poate acționa în caz de încălcare sau în cazul unui risc clar de încălcare a valorilor comune, în domeniile de competență ale unui stat membru, în conformitate cu principiul cooperării loiale.

Camera Deputaților apreciază cerința de informare în mod regulat și detaliat a Parlamentului European și Consiliului, în timpul procesului de „schimb structurat” de informații al Comisiei cu statele membre, cu privire la progresele înregistrate în fiecare dintre etapele mecanismului, dar consideră că Parlamentul European, ca instituție cu deplină legitimitate democratică, ar trebui să aibă un rol mai important.

Camera Deputaților apreciază faptul că acest nou cadru va fi complementar tuturor mecanismelor existente deja la nivelul Consiliului Europei, ca regulă generală, Comisia urmând să ceară sfatul Consiliului Europei și/sau al Comisiei de la Veneția și să își coordoneze analiza cu aceste organisme, în toate cazurile în care problema este supusă examinării și analizei și de către aceste organisme și că se are în vedere valorificarea expertizei și a altor organizații internaționale.

Camera Deputaților apreciază cerința de a se evita standardele duble în raport cu statele membre, luându-se toate măsurile pentru ca, în situații similare, toate statele membre să fie tratate în mod asemănător, respectând, prin urmare, pe deplin, principiul egalității statelor membre în raport cu tratatele.

Camera Deputaților observă că în comunicarea sa, Comisia nu oferă o listă exhaustivă a surselor de informare, ci indică posibilitatea ca dintre acestea să facă parte organismele Consiliului Europei și Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene; atrage atenția asupra importanței corectitudinii informațiilor din faza de evaluare, pe baza cărora se declanșează procedura și invită Comisia să elaboreze un sistem credibil de colectare și verificare a informațiilor.

Camera Deputaților remarcă unele riscuri decurgând din ”guvernanța experimentală” a Uniunii, care cuprinde metodologiile folosite de anumite instrumente și mecanisme deja existente, ca de exemplu Mecanismul de cooperare și verificare pentru Bulgaria și România, tabloul de bord din sfera justiției, raportul anticorupție al UE, rapoartele anuale asupra drepturilor fundamentale, instrumente care orientează sau influențează indirect politicile publice ale statelor membre, creând un cadru instituțional complex și confuz, care se află într-o relație dificilă cu responsabilitatea democratică și controlul judiciar, ca urmare a rolului limitat, al Parlamentului European și Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Camera Deputaților reamintește că mecanismele de prevenire de la articolul 7 (1) TUE pot fi declanșate numai în cazul unui „risc clar de încălcare gravă” și mecanismele de sancționare de la articolul 7 (2) TUE numai în cazul unei „încălări grave și persistente de către un stat membru” a valorilor stabilite la articolul 2 TUE; consideră că însuși faptul că aceste mecanisme nu au fost utilizate în practică niciodată confirmă în același timp caracterul lor excepțional și natura de „ultimă instanță”, dar și conformarea statelor membre la cerințele instituțiilor europene încă din primele faze ale dialogului.

Camera Deputaților consideră că faza de activare a mecanismului Copenhaga ar putea fi îmbunătățită prin liberalizarea formei sale actuale și pragului de voturi necesare, care rămân greu de realizat în practică, chiar dacă aceasta ar presupune pe termen lung, modificări ale tratatelor în acest domeniu.

Camera Deputaților crede că "ciclul de politici Copenhaga" ar putea să fie conectat la semestrul european pentru a asigura schimbul de informații și legături încrucișate între cele două procese; ciclul ar putea fi lansat prin acordul inter-instituțional și adoptarea oficială a liniilor directoare comune europene cu privire la articolul 7 TUE; ar trebui să fie inter-instituțional și să implice toți actorii relevanți la nivel național, organizații ale drepturilor omului, ombudsmani naționali, autoritățile de protecție a datelor și alți actori relevanți ai societății civile; ciclul poate fi organizat pe durata unui an și poate furniza informații necesare exercițiului de raportare al Parlamentului European cu privire la situația drepturilor fundamentale în UE; propune ca parlamentele naționale să fie implicate în acest proces printr-o reuniune interparlamentară anuală a comisiilor de specialitate, dedicată statului UE de drept, democrației și drepturilor fundamentale.

Camera Deputaților consideră că Parlamentul European ar trebui să pună în practică o procedură de monitorizare mai atentă a răspunsului sau lipsei răspunsului Comisiei Europene la inițiativele și recomandările conținute în rapoartele și rezoluțiile proprii, referitoare la statul de drept, democrație și drepturi fundamentale în cadrul Uniunii; această procedură ar trebui să fie dublată de un mecanism de verificare consolidată a consecvenței propriilor poziții, în așa fel încât pozițiile exprimate în procedurile legislative speciale să fie consistente cu cele exprimate în procedurile legislative ordinare.

Camera Deputaților crede că marja de manevră a Consiliului ar trebui revizuită prin acordarea de competențe sporite Parlamentului European în toate etapele noului proces de supraveghere, în special în ce privește decizia finală cu privire la existența unui risc clar de încălcare gravă și persistentă, precum și în decizia de aplicare de sancțiuni.

Camera Deputaților consideră că Parlamentul European ar trebui să adopte o nouă strategie internă orizontală privind statul de drept, democrația și drepturile fundamentale, care să asigure ca metodele sale de lucru interne și procedurile legislative sunt supuse unui control intern riguros, mai ales în actualul context în care a sporit prezența unor formațiuni politice care au intrat în Parlamentul European pe baza unor programe anti-democratice.

Camera Deputaților consideră că Curtea de Justiție a Uniunii Europene ar trebui să fie implicată în mod activ, atât în dimensiunea de prevenire, cât și în cea de penalizare și ar trebui să aibă competența de a revizui orice decizie luată de către Consiliu, atât în faza preventivă, cât și în cea de penalizare a mecanismului de la Copenhaga.

Camera Deputaților consideră că Comisia Europeană și Parlamentul European, precum și statele membre ar trebui să aibă competența de a contesta decizia finală a Consiliului la Curtea de Justiție, iar în cazul în care o hotărâre a Curții ar stabili că un stat membru este în încălcarea articolului 2 TUE ar trebui să fie posibilă aplicarea articolului 260 TFUE.

Camera Deputaților recomandă o mai bună cooperare cu rețelele existente de practicieni și cu autoritățile naționale, regionale și locale, cum ar fi cele în prezent sub coordonarea Ombudsmanului European și ale Agenției Europene pentru Drepturi Fundamentale.

Această hotărâre a fost adoptată de către Camera Deputaților în ședința din 30 septembrie 2014, cu respectarea prevederilor art.76 alin.(2) din Constituția României, republicată.

p.PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR

Viorel HREBENCIUC

București, 30 septembrie 2014

Nr. 49.